❖ विश्वको इतिहास

- पञ्चवेद भन्नाले ⇨इतिहास
- प्राचिनकालिन सभ्यताको विकास ⇨नदिबाट
- इतिहासँको पिता Father of History ⇨हेरोडोटस (इ.पु. ४८४-४२५)
- (पहिलो पटक "Persian Wars" पुस्तक लेख्दा युद्धको सत्य तथ्य सोधपुछ गरी सकभर प्रमाणिक बनाउने प्रयास गरेकाले इतिहासको पिता भनियो)
- Father of Mordern History ⇨ William Stubbs
- Father of Scientific history ⇨थ्युसिडाडिज
- हेरोडोटसले इतिहासलाई ५ वटा खण्डमा विभाजन गरेका थिए

- → प्राग एतिहासिक युग
  - → पूर्व पाषण → ढुङ्गे युग देखी इ.पु. १००० वर्षसम्म
  - → नव पाषण → इ.पु. १०००० देखी ६००० वर्षसम्म
- → प्राचिन युग → इ.पु. तेस्रो शताब्दी देखी पाँचौ शताब्दीसम्म
- → मध्यकालिन युग (सामन्ति युग) ⇨ रोमन साम्राज्यको पतनदेखी अमेरिका पत्ता लगाएको सम्म (सन् ४५२ दुखी १४९२ सम्म)
- → आधुनिक युग ⇨ पुनजागरण युगदेखी सन् १२६६ मा इटालिमा दाँतेको जन्म भएपछि सुरु भएको वा १३ ओं देखी १६ ओं शताब्दी सम्म

प्रशिक्षक : Purushottam Oli

→ समकालिन युग ⇨ हाल चलेको युग

प्रशिक्षक : Purushottam Oli

क्रस	सभ्यताको नाम	विशेषता
१	**मिश्रको सभ्यता**	☞ सबैभन्दा पुरानो सभ्यता ☞ नाइल वा निल नदिको बरदान (हेरोडोटसले भनेका थिए) ☞ नाइल वा निल नदिको छोरी ☞ मिश्र विश्वको पहिलो राष्ट्र ☞ पिरामिड युग पनि भनिन्छ । (इपु ३०० देखी २५०० को काललाई) ☞ गिर्जाको पिरामिड १ लाख मानिसले २० वर्ष लगाएर बनाएका हुन् । ☞ पिरामिडको अर्थः तत्कालीन राजाहरुहो चिहान ☞ मिश्रको राजालाई फराह भनिनथ्यो ☞ प्रस्तर (ढुङ्गा) कलाको शुरुवात ☞ स्वर्ण युग (अमनहोटेपे चतुर्थको युगलाई स्वर्ण युग भएको थियो) ☞ मिश्रहरुको मुख्य आय स्रोत कृषि हो । ☞ पात्रो वा पञ्चाङ्गको विकास ☞ कागज कलम र मसीको अविष्कार ☞ गणित र विज्ञानको अविष्कार ☞ पुनर्जन्मसम्बन्धी दर्शनको विकास ☞ मिश्रवासीहरु निल नदिमा ढुङ्गाको व्यापार गर्थे । ☞ मिश्रवासीहरु तामाको हतियार बनाउथे ☞ डेटोटिक लिपिको विकास
२	**मेसोपोटामियाको सभ्यता**	☞ मेसोपोटामियाको आधुनिक नाम इराक ☞ दायाँबाट बाँया लेख्ने लिपिको विकास भएको ☞ न्याय व्यवस्था Tit for tat, Eye for eye, Tooth for tooth ☞ हिम्बुराबीको कानून सहिताको विकास जसमा २८२ धारा थिए ☞ यस सभ्यताले विश्वलाई गणित ज्योतिस र खगोल शास्त्रको ज्ञान गराएका ☞ अंकको ज्ञान गर्ने र गुणन गर्ने पद्धतिको विकास, फलित ज्योतिषको विकास
३	**सिन्दुघाँटीको सभ्यता**	☞ हालको मुख्य केन्द्र पाकिस्तानको हरप्पा र मोहन्जोदडोमा पर्दछ । (यि दुवै ठाउँ एक अर्काबाट ४०० मिल टाढा छन् ।) ☞ हरप्पाको सभ्यता भनेर चिनिने ☞ मुख्य व्यवसाय कृषि व्यवसाय र उद्योग ☞ प्रमुख पेशा पशुपालन ☞ मनोरञ्जनको लागि जुवा र पासा खेल्थे
४	**यूनानी सभ्यता**	☞ अंकगणित र ज्यामिति ☞ युनानी सभ्यताको राजालाई पोलिस ☞ प्रमुख बाली गँहु
५	**रोमको सभ्यता**	☞ वर्षमा ३६५ दिन हुन्छ भन्ने मान्यताका साथ पात्रो निकाल्ने सभ्यता ☞ रोम सभ्यताको निर्माता पिटर अलेवार्ड

प्रशिक्षक : Purushottam Oli

		☞ पहिलो ईसाइ सम्राट कोन्स्टन्टाइन ☞ रोमन सम्राट कालीगुलालाई लिटिल बुट नामले चिनिन्थ्यो ।

- एज्टेक सभ्यता (Aztec Civilization) को उत्पती ⇨मेक्सिकोबाट
- लोकतन्त्रको जन्मस्थल भनेर चिनिने सभ्यता ⇨ग्रीक
- हेरोडोटसलाई सर्वप्रथम इतिहाका पिता भनेर चिनाउने ⇨सिसिरो
- इन्दुज भ्याली सिभिलाईजेशन जसलाई हरप्पाको सभ्यता ⇨नामले पनि चिनिन्थ्यो ।

सभ्यता	उदगम स्थल	उत्पति/शुरु
मिश्रको सभ्यता	**नाइल नदि (इजिप्ट)**	**इपु ३४००**
रोमन सभ्यता	**टाइबर (इटाली)**	
मेसोपोटामिया	**टिग्रिस र युफ्रेटस (इराक)**	**इपु ७५३**
सिन्धु घाँटीको सभ्यता	**सिन्धु र रामि (पाकिस्तानको हरप्पा र मेहेन्जोदारो)**	**इपु ३००**
यूनानी सभ्यता	**ग्रीसबाट**	
चिनियाँ सभ्यता	यागासी ह्वाङ्गहो र सिकियाङ्ग नदि	
आर्य सभ्यता	भारत	

प्रशिक्षक : Purushottam Oli

❖ म्याग्नाकार्टा (Magna Carta)

- मस्यौदा निर्माण: १२१३ मा ब्यारोन पादरीहरूले (मस्यौदा : ५ जना व्यारोनहरूले गरेका)
- हस्ताक्षर मिति: १२१५ जून १५
- हस्ताक्षर भएको स्थान: रनिमेड (लण्डनभन्दा १९ माइल टाढा)
- हस्ताक्षर गर्ने राजा : जोन द्वितीय
- म्याग्नाकार्टामा: ६३धारा , ४९२२ शब्द र ३७ वटा कानुन छन् ।
- सङ्घर्ष: राजा र धर्मगुरुको बीचमा
- सम्झौता : राजा र जनताको बीचमा
- म्याग्नाकार्टालाई मानव अधिकारको पहिलो दस्तावेज भनिन्छ ।
- भाषा: ल्याटिन
- चराको प्वाँखले चर्मपत्रमा लेखिएको
- तत्कालीन समयमा बेलायतका पोप: इनोसेन्ट तृतीय
- लेखक - Arcbishop Stephen Langton
- नेपालको म्याग्नाकार्टा प्रतिनिधिसभाको घोषणापत्र २०६३ लाई भनिन्छ।
- असन्तुष्ट व्यारोनहरूले राजा जोनलाई हटाई फ्रान्सका लुई आठौंलाई राजा बनाएका थिए।
- सन् १२१६ अक्टोवर १८ मा राजा जोन द्वितीयको निधनपछि लुई आठौंलाई गद्दी च्यूत गरी जोन द्वितीयकै छोरा हेनरी तृतीयलाई राजा बनाइएको ।

प्रशिक्षक : Purushottam Oli

➢ म्याग्नाकार्टामा भएका मुख्य धाराहरू

धारा १	चर्चको स्वायत्तता सम्बन्धी विषय
धारा २८, २९ र ३१	व्यक्तिगत सम्पत्तिको प्रत्याभूतिको वर्णन
धारा ३८	व्यक्तिगत स्वतन्त्रता
धारा ३९	कानुनअनुसार दण्ड दिइने र बन्दी प्रत्यक्षीकरण सम्बन्धी व्यवस्था
धारा ४०	न्याय प्रदान गर्न ढिलाई गर्ने छैनौ, राजाले कसैलाई पनि अधिकार र न्याय बेच्ने छैनौ, न्याय दिने इन्कार पनि गर्ने छैनौ ।
धारा ५४	राजाले पनि कानुन मान्नु र जान्नु पर्छ।
धारा ६३	विविध व्यवस्था

➢ म्याग्नाकार्टा संशोधन

संस्करण	मिति	राजा
पहिलो	१२१६ नोभेम्बर १२	हेनरी तृतीय
दोस्रो	१२१७ फेब्रुअरी १७	हेनरी तृतीय
तेस्रो	१२२५ फेब्रुअरी ११	हेनरी तृतीय
चौंथो	१२९७	एड्वर्थ प्रथम

➢ ४ प्रति अझै सुरक्षित म्याग्नाकार्टाहरू रहेका स्थानहरू

ब्रिटिस लाइब्रेरी	२ प्रति
स्यालिसवटी	१ प्रति
लिंकन क्याथ्रोल	१ प्रति

➢ बेलायतका प्रमुख ४ राजाहरू

राजा	**मिति**	**विशेषता**
जोन द्वितीय	सन् १२१५	म्याग्नाकार्टामा हस्ताक्षरकर्ता
चार्ल्स प्रथम	सन् १६४९	झुण्ड्याएर मारिने (क्रमवेलको पालामा)
जेम्स द्वितीय	सन् १६८८	देश छाडेर भाग्ने
जर्ज द्वितीय	सन् १७१३	अङ्ग्रेजी नबुझ्ने

प्रशिक्षक Purushottam Oli

❖ म्याग्नाकार्टा सम्बन्धी थप भनाईहरू

- Modern constitution ⇨K.C Wheare
- Law of constitution ⇨ A.V Diecy
- Constitutional Law ⇨Wade and Phillips

❖ बेलायतमा जारी भएका केही नियमहरू

- Magnakarta1215 A.D
- Habeas corpus1679 A.D
- Petition of Right1628 A.D
- Bill of Right1689 A.D

❖ म्यागनाकार्टामा भएका मुख्य व्यवस्थाहरू

- No taxation without representation, No spending without Legislation भन्ने अवधारणा विकास
- राजाले संसदको अधिवेशन नियमित रूपमा बोलाउनु पर्ने
- ऐन पारित गर्ने अधिकार संसदलाई हुने
- राजाले कुनै कर उठाउँदा संसदको स्वीकृतिविना उठाउन नपाउने
- राजकीय सेनाका लागि आर्थिक व्यवस्था संसदद्वारा निदान गरिने
- कानुनविना कुनै व्यक्तिलाई थुन्न र देश निकाला गर्न नपाइने
- कानुना तोकिएभन्दा बढी दण्ड सजाय गर्न नपाइने
- मृत्यदण्डको सजाय दिन नपाउने
- चर्चलाई स्वायत्तता प्राप्त हुने
- न्याय दिनमा ढिलाई र इन्कार गर्न नहुने
- विधवालाई पुनः विवाह गर्न कर लगाइने छैन ।
- व्यक्तिःत सम्पत्ति, स्वतन्त्रता, जथाभावी सजाय विरूद्धको अधिकारका साथै स्वतन्त्र, निष्पक्ष, पुर्पक्षको अधिकार प्राप्त हुने

प्रशिक्षक : Purushottam Oli

❖ पुनर्जागरण (Renaissance)

- पुनर्जागरणको अवधि कुन हो ? ➪१४ औं देखि १६ औं शताब्दीसम्म
- पुनर्जागरणको सुरुवात कहाँबाट भएको हो ? ➪युरोपको इटालीबाट
- इटालीको साहित्यमा पुनर्जागरण ल्याउने प्रमुख ३ साहित्यकार को-को हुन ➪ दाँते, पेट्राक र बोक्कासियो
- पुनर्जागरण कालका प्रमुख कलाकारहरू को को हुन ? ➪लियोनार्दो दा भिन्ची, माइकल एन्जेलो, राफेल
- लियोनार्दो दा भिन्चीका प्रख्यात कृतिहरू के के हुन् ? ➪मोनालिसा, द लास्ट सफर र द भर्जिन
- पुनर्जागरणका प्रथम व्यक्ति कसलाई मानिन्छ ? ➪दाँते
- माइकल एन्जेलोले २० वर्ष लगाई निर्माण गरेको बहुचर्चित चित्र कुन हो ? ➪लास्ट जजमन्ट
- "चित्र मस्तिष्कबाट बनाइन्छ, हातबाट होइन" भन्ने भनाइ कसको हो? ➪माइकल एन्जेलो
- डिभाइन कमेडी (Divine Comedy) नामक प्रसिद्ध पुस्तकका लेखक को हुन् ? ➪दाँत्ते (जन्म,१२६६, इटली)
- The Sprit of Law नामक पुस्तक कसले लेखेका हुन् ? ➪ मन्टेस्क्यु यटोपिया
- (Utopia) ग्रन्थका लेखक को हुन ? ➪टामस मोर (बेलायत)
- ऑथेलो, मर्चेन्ट अफ भेनिस र हेमलेटका लेखक को हुन् ? ➪शेक्सपियर
- The Prince का लेखक को हुन् ? ➪निकोलस मेकियावेली (राजनीतिलाई धर्मबाट अलग राख्न प्रेरित कृति)
- Back To Nature दर्शनका प्रवर्तक को हुन् ? ➪ लाओत्से (चीन)
- The Social Contract नामक पुस्तकका लेखक को हुन् ? ➪रुसो
- "Nature is far better than Civilization" भन्ने भनाइ कसको हो ? ➪ रुसो
- Man is born free but everywhere he is in chain" कसको भनाइ हो ? ➪रुसो
- शक्ति पृथकीकरणको सिद्धान्तका प्रतिपादक को हुन् ? ➪मन्टेस्क्यु
- पुनर्जागरणका प्रमुख कारणहरू के-के हुन् ? ➪ धर्मयुद्ध, मानवतावादको प्रचार र व्यापार विस्तार
- पुनर्जागरणबाट कुन क्षेत्रमा प्रगति भयो ? ➪साहित्य, कला, राजनीति, विज्ञान तथा भौगोलीक खोज
- फिलिपिन्स देश कसले पत्ता लगाएका हुन् ? ➪ पोर्चुगलका नाभिक मेगनल
- युरोपबाट भारत आउने सामुद्रिक मार्ग पत्ता लगाउने व्यक्ति को हुन् ? ➪ भास्को डी गामा
- पुनर्जागरणको फलस्वरूप भौगोलीक खोजीको क्रममा पत्ता लागेका देशहरू कुन कुन हुन् ? ➪ अमेरिका, भारत, फिलिपिन्स र न्युजिल्यान्ड

प्रशिक्षक : Purushottam Oli

- "पुनर्जागरण भनेको विद्याको पुनर्जन्म हो, जसमा कला विज्ञान साहित्य र यूरोपेली विकास भयो" भन्ने भनाइ कसको हो ? ⇨ जवाहरलाल नेहरू

❖ गौरवमय क्रान्ती (Glorious Revolution)

- कहिले भएको थियो ? ⇨ सन् १६८८ (बेलायतमा)
- यो क्रान्ति कसका विरुद्ध भएको थियो ? ⇨ बेलायतका जनताले राजाहरू विरुद्ध
- बेलायतका राजाहरू कुन वंशका थिए ? ⇨ स्टुअर्ट
- बेलायतमा स्टुअर्ट वंशीय राजाभन्दा अगाडि कुन वंशको शासन थियो ? ⇨ ट्युडर वंशको
- स्टुअर्ट वंश राजाहरू कुन सिद्धान्तमा शासन गर्थे ? ⇨ दैवी सिद्धान्तको
- यो क्रान्तिको समयमा त्यहाँका राजा को थिए ? ⇨ जेम्स द्वितीय
- यस क्रान्तिलाई के उपनामले चिनिन्छ ? ⇨ रक्तहीन क्रान्ति
- यस क्रान्तिले खास के कायम गरेको थियो ? ⇨ राजतन्त्रात्मक वंश परिवर्तन गरी राजतन्त्रात्मक व्यवस्था कायम
- क्रान्तिको फलस्वरूप त्यहाँ के भयो ? ⇨ निरंकुशको सट्टा एक उदार र संवैधानिक राज नेतृत्वको स्थापना
- यो क्रान्ति कस्तो थियो ? ⇨ धर्म निरपेक्ष, रक्तहीन र उदार
- गौरवमय क्रान्तिको परिणामस्वरूप जारी भएको दस्तावेज कुन हो ? ⇨ Bill of Rights(१६८९ मा जारी)
- गौरवमय क्रान्तिको मुख्य जोड के थियो ? ⇨ राजा जेम्स द्वितीय, संसद तथा जनता अर्थात प्रोटेस्टेन्ट धर्मावलम्बीहरूबीच अन्तरसंघर्ष
- क्रान्तिको क्रममा राजा जेम्स द्वितीय भागेर कहाँ शरण लिन गएका थिए ? ⇨ फ्रान्समा
- Agrarian Revolution भनेर चिनिने क्रान्ति कुन हो? ⇨गौरवमय क्रान्ति
- क्रान्ति पश्चात कसको शासन स्थापना भयो ? ⇨ राजाकी छोरी मेरी र प्रोटेस्टेन्ट धर्मावलम्बीको संयुक्त शासन
- राजा जेम्स द्वितीयले प्रोटेस्टेन्टहरूलाई तर्साउन होन्सलोहिथ भन्ने ठाउँमा कति सेना राखेका थिए
  ⇨३० हजार
- राजाले क्याथोलिक धर्मको प्रचार प्रसारको लागि अक्सफोर्ड विश्वविद्यालयमा के स्थापना गरेका थिए
  ⇨प्रार्थना कक्ष
- क्रान्ति पश्चात कसको राज्यारोहण भयो ? ⇨ विलियम (राजाको छोरीज्याँई थिए)

प्रशिक्षक : Purushottam Oli

- यो क्रान्ति हुनुका कारणहरू के थिए ? .
  - राजाले क्याथोलिक धर्म बाहेक अन्य धर्मलाई उपेक्षा गर्नु
  - विशेष अदालतको क्याथोलिक सेनाको स्थापना, शैक्षिक क्षेत्र अथवा विश्वविद्यालयमा राजाको हस्तक्षेप
  - जेम्सको छोरा, स्थायी सेना बढाउनु, आयरल्याण्डमा राजाको निरंकुश शासन, संसदको निर्वाचन फ्रान्ससँग मित्रता आतंकको राज्य फैलाउनु आदि रहेका छन्।
- भविष्यमा संसारमा ५ जना मात्र राजाहरू हुनेछन्, चारजना खेल्ने तासका पत्ताहरूमा र एक जना बेलायतमा भन्ने भनाई कसको हो ।⇨ इजिप्टका राजा फारुख

❖ औद्योगिक क्रान्ति (Industrial Revolution)

- औद्योगिक क्रान्ति भन्नाले के बुझिन्छ ? उद्योगमा भएको नयाँपन तथा परिवर्तनलाई औद्योगिक क्रान्ति
- औद्योगिक क्रान्तिको सुरुवात कहाँबाट भयो ? बेलायत
- औद्योगिक क्रान्ति कहिले भयो ? → १८ औं शताब्दीको मध्यदेखि १९ औं शताब्दीको मध्यसम्म अथवा सन् १७६० देखि सन् १८४० मा
- औद्योगिक क्रान्तिलाई के नाम दिइएको थियो ? औद्योगिक उत्पादनको तरिका र यातायातका साधनहरूमा यान्त्रिक आविष्कारबाट जुन परिवर्तन भयो इतिहासकारहरूले औद्योगिक क्रान्तिको नाम दिएका थिए
- १८ औं शताब्दीमा भएको औद्योगिक परिवर्तनलाई औद्योगिक क्रान्तिको संज्ञा दिने व्यक्ति को हुन् ? इतिहासकार रायनबी
- औद्योगिक क्रान्तिपूर्व बेलायतमा केको बोलवाला थियो ? घरेलु उद्योगको
- बेलायतको औद्योगिक क्रान्ति कति वर्ष चलेको थियो ? ८० वर्ष
- औद्योगिक क्रान्तिपश्चात् समाजमा कुन-कुन वर्गको उत्पत्ति हुन पुग्यो ? पूँजीपति वर्ग र मजदूर वर्ग
- औद्योगिक क्रान्तिको सुरुवात सर्वप्रथम कुन क्षेत्रबाट भएको थियो ? कपडा उत्पादनबाट
- जातको आधारमा श्रम गर्ने पुरानो परम्परालाई के भनिन्छ ? → गिल्ड सिस्टम
- बेलायतको औद्योगिक क्रान्तिलाई अर्को के नामले चिनिन्छ ? यान्त्रिक क्रान्ति
- औद्योगिक क्रान्ति जस्तो लामो समयक्रममा हुने परिवर्तनलाई क्रान्ति भन्नु हुदैन" भन्ने विद्वान को थिए ? Arnold Toynbee
- औद्योगिक क्रान्तिपूर्व बेलायतमा केबाट उत्पादन गरिन्थ्यो ? → हातको माध्यमबाट

पुरुषोत्तम : Purushottam Oli

❖ औद्योगिक क्रान्तिको समयमा कसले के बनाए

सि.न.	अविष्कार	व्यक्ति	मिति
१	सिड ड्रिल (जमिनमा बीउ छर्ने मेसिन)	जेथ्रो तुल	सन् १७०१
२	Flying shuttle (छिटो कपडा बुन्ने मेसिन)	जोन के	सन् १७४३

३	Spinning jeney (छिटो सुत कात्ने मेसिन)	हारग्रिण्डा	सन् १७६७
४	Water Frame (जलशक्तिबाट चल्ने चर्खा)	सर रिचार्ड आर्कराइट	सन् १७६९
५	जलशक्तिद्वारा चल्ने पावरलुम (कपडा बनाउने मेसिन)	एडमण्ड कार्टराइट	सन् १७८५
६	कटन जिन	इलि विटनी	सन् १७९३
७	सेफ्टी लैम्प	हम्फ्री डेभी	सन् १८१५
८	टेलिग्राफ	मार्कोनी	सन् १८३७
९	टेलिफोन	ग्राहम बेल	सन् १८६७

- वाष्प शक्तिद्वारा सन् १८१४ मा रेलको इन्जिन चलाउने काम कसले गरेका थिए । ⇨ जर्ज स्टिफेन्सन
- बेलायतमा के कस्ता खनिज पदार्थको प्रचुरता थियो ? ⇨ फलाम र कोइला
- सलगमको खेती गरेर उत्पादन बढाउने व्यक्ति को हुन् ? ⇨टाउन सेड
- पशुपालन गर्ने तरिकामा सुधार ल्याउने व्यक्ति को हुन् ? ⇨ रबर्ट बेल
- कृषि क्षेत्रको विकासको लागि ब्रिटिस सरकारले कृषि विभागको स्थापना कहिले गर्यो ? ⇨सन् १७९३ मा

प्रशिक्षक : Purushottam Oli

❖ औद्योगिक क्रान्तिको कारण र परिणाम

कारण	परिणाम
➢ बेलायतमा विभिन्न किसिमका आविष्कार हुनु	➢ व्यापार व्यवसायमा वृद्धि
➢ ब्रिटेनको भौगोलीक स्थितिले साथ दिनु	➢ घरेलु उद्योगको समाप्ति
➢ बेलायतमा पर्याप्त पूँजी उपलब्ध रहनु	➢ बेरोजगारीको संख्यामा वृद्धि
➢ ब्रिटेनको उपनिवेशिक नीति र बजारमा सुविधा	➢ कलकारखाना स्थापना हुन थाले
➢ बेलायतमा बैंकिङ प्रणालीको सुरुवात हुनु	➢ समाजमा नयाँ वर्गको उदय हुनु
➢ बेलायतमा शान्ति र उपयुक्त सरकारी नीति	➢ जनसङ्ख्या वृद्धि
➢ बेलायतमा कृषिमा सुधार हुनु	➢ समाजवादी भावनाको उदय
➢ बेलायतमाथि फ्रान्सेली राज्य क्रान्तिको प्रभाव	➢ सहरहरूको विकास, मजदुर संगठनको विकास आदि।

❖ फ्रान्सेली राज्य क्रान्ति

- कहिले भएको ⇨ सन् १७८९
- नारा ⇨ समानता, स्वतन्त्रता र भातृत्व/बन्धुत्व (Liberty, Equality, Fraternity)
- राजा ⇨ लुई सोह्रौं
- लुई राजाहरू कुन वंशका थिए ? ⇨बुर्वोन वंशका
- सन् १७८९ मा फ्रान्समा भएको क्रान्ति कसको विरुद्ध भएको थियो ? ⇨ निरङ्कुश राजतन्त्रको विरुद्ध
- फ्रान्सेली राज्यक्रान्ति हुँदा त्यहाँका राजा को थिए ? ⇨ लुई १६ औं
- लुइ १४ औ को पालामा पेरिसदेखि १२ कि.मि. टाढा भर्साइलमा बनाएको दरबारलाई के भनिन्थ्यो ? ⇨ भर्सिलिज दरबार
- भर्सिलिज दरबारको निर्माण गर्न कति खर्च भएको थियो ? ⇨ ३० करोड
- शिशाले बनेको उक्त दरबारमा राजाका सेवक कति थिए ? ⇨१६०० जना
- उक्त दरबारमा रानीका दासी कति थिए ? ⇨ ५०० जना (तवेलामा १९०० घोडाहरू हुन्थे)
- लुई १५ औं कति वर्षको उमेरमा राजा भएका थिए ? ⇨५ वर्षको उमेरमा
- फ्रान्सले सन् १७५६ देखि १७६३ (७ वर्ष) सम्म के गर्यो ?
    - विभिन्न देशसँग युद्ध लड्यो।
    - ब्रिटेनसँग पराजित भयो।
    - क्यानडामाथिको आधिपत्य इङ्गल्याण्डले कायम गर्यो।
- लुई १६ औं की रानीको नाम के हो ? ⇨मेरी एन्टोइनेट (उनी अष्ट्रियाकी थिइन)
- मेरी एन्टोइनेटकी आमाको नाम के थियो ? ⇨ साम्राज्ञी मेरिया थेरेसा
- फ्रान्सको राज्यक्रान्तिताका राजालाई सल्लाह दिन गठन भएको संस्थाको नाम के हो ? ⇨ स्टेटस जनरल
- उक्त जनरल स्टेट कति प्रकारको थियो ?
    - ३ (भवनको आधारमा)
    - पहिलो भवनमा : पादरीहरू मात्र बस्थे जहाँ उनीहरूको संख्या ३०८ थियो।
    - दोस्रो भवनमा : कुलीनहरू बस्थे जहाँ २५८ जना रहन्थे।

प्रशिक्षक : Purushottam Oli

- तेस्रो भवनमा : सर्वसाधारण वर्गको ६२१ जना प्रतिनिधि रहन्थे।
- बैठकको छलफलको निर्णय सदस्य संख्याको बहुमतको आधारमा नभई भवन संख्याको आधारमा हुन्थ्यो।

➢ जनरल बैठक बोलाउन राजालाई दवाव परेपछि लुई १६ औं ले कहिले बैठक बोलाएका थिए ?

⇨ सन् १७८९ (१७५ वर्ष)

➢ लुई चौधौंको शासनकाल कहिलेसम्म रहयो ? ⇨ सन् १६४३-१७१५ सम्म

➢ लुई १४ औं का नाति को थिए ? ⇨ लुई १६ औं

➢ लुई १६ औं कति वर्षको उमेरमा राजा भएका थिए ? ⇨ २० वर्षको उमेरमा

➢ लुई १६ औं की पत्नीलाई फ्रान्सेलीले कुन उपनाम दिएका थिए ? ⇨ Madam Deficiet

➢ लुई १६ औं को राजप्रासाद कहाँ थियो ? ⇨ भर्सिलिजमा

➢ सन् १७८९ मा लुई १६ औं ले बोलाएको स्टेटस जनरल बैठकमा के निर्णय भयो ?

- तेस्रो भवनको सदस्य संख्या दोब्बर बनाउने निर्णय गर्यो ।
- सन् १७८९ मा निर्वाचन भयो।
- निर्वाचित सदस्यले बैठकको निर्णय भवन संख्याको आधारमा होइन कि सदस्य संख्याको आधारमा हुनुपर्ने माग गरे ।

❖ फ्रान्सेली राज्यक्रान्तिका महत्वपूर्ण दिनहरू

मिति (सन) मा	घटना
१७७४	राजा लुई १५ औं को मृत्यु
१७८९	राजा (लुई १६ औं) ले स्टेटस जनरल बैठक १७५ वर्षपछि बोलाए
१७८९	निर्वाचन भयो ।
१७८९ जुन १७	तेस्रो भवनको सदस्यले आफुलाई National Assembly को रूपमा घोषणा
१७८९ जुन २०	तेस्रो भवनका सदस्यले National Assembly को बैठक बोलाए (राजाले मान्यता नदीई भवनमा ताल्चा लगाएको कारण टेनिसकोर्टको खुल्ला चौरमा बैठक सम्पन्न भएको थियो)
१७८९ जुन २७	फ्रान्समा विद्रोह बढ्न थालेपछि National Assembly लाई राजाले मान्यता प्रदान गरे
१७८९ जुलाई ११	अर्थमन्त्री नेकरलाई राजाले हटाएका थिए
१७८९ जुलाई १४	निरङ्कुश राजतन्त्रको प्रतीकको रूपमा रहेको वेस्टिलको किल्लालाई ध्वस्त (उक्त किल्ला ध्वस्त पार्ने क्रममा २०० को ज्यान गएको)
१७८९ अगस्ट ४	National Assembly (राष्ट्रिय परिषद्) ले पादरी, सामन्त र कुलीन वर्गका सबै विशेषाधिकारको अन्त्य भएको घोषणा गयो
१७८९ अगस्ट २७	National Assembly ले मानव अधिकारको घोषणापत्र जारी गयो
१७८९ अक्टुवर ५	राजतन्त्र विरोधी समूहले भाइल दरबारमा रहेका राजा, रानी, युवराज लगायतका व्यक्तिला दे

संग्राहक : Purushottam Oli

	ल्याए।
१७९१ जुन २०	राजा पेरिसबाट बगी कापीमा चढी भाग्दै गर्दा जनताले समातेर ल्याए र बन्दी बनाए।
१७९३ जनवरी २१	राजा लुई १६ औं लाई मृत्युदण्ड।
१७१३अक्टोबर१६	रानी मेरी एन्टोनेटलाई मृत्युदण्ड।

- लुई १६ ले फाँसीमा चढ्नुअघि के भनेका थिए ? मेरो रगत फ्रान्सको समृद्धिको कारण बनोस, राष्ट्र चिरस्थायी बनोस्
- लुई १६ औं को पालामा राजाले विना सूचना नागरिकलाई पक्रन के आदेश जारी गर्थे । Letter de cachet (लतरे द कासे)-विना अभियोग गिरफ्तार गर्ने अधिकार
- फ्रान्समा पादरी वर्गलाई के भनिन्थ्यो ?प्रथम स्टेट
- फ्रान्सेली राज्यक्रान्तिका बेला त्यहाँ पादरीको संख्या कति थियो ? करिव १ लाख ३० हजार
- फ्रान्समा जनताले चर्चलाई तिर्नुपर्ने करलाई के भनिन्थ्यो ? Tithe कर
- राज्यका तीन अंगहरूबीचको कार्य, स्वतन्त्रता र अहस्तक्षेप सम्बन्धी सिद्धान्त के हो शक्ति पृथकीकरण सिद्धान्त
- फ्रान्सको राज्यक्रान्तिमा केको प्रभाव थियो ? अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्राम (१७७६) बेलायतको गौरवमय क्रान्ति १६८८ र उदार प्रजातन्त्रप्रति जनलहर
- फ्रान्सेली क्रान्तिको बेला त्यहाँ नापतौलको लागि कुन प्रणाली प्रचलनमा थियो ? मेट्रिक प्रणाली
- मन्टेस्क्युले सन् १७४८ मा शक्ति पृथकीकरणको सम्बन्धमा लेखेको पुस्तकको नाम के हो ? The Sprit of laws
- फ्रान्सको राज्यक्रान्तिको समयमा तत्कालीन शासक नेपोलियन बोनापार्टले बनाएको संग्रहलाई के भनिन्छ ? नेपोलियन कोड
- नेपोलियन बोनापार्टले कन साहित्यकारको प्रशंसा गर्दै उनको अभावमा राज्यक्रान्ति असम्भव थियो भनेका थिए ? रुसो
- नेपोलियनको मृत्यु कहिले र कहाँ भयो ? सन् १८२१ मे ५ सेन्ट हेलेनाद्धिपमा
- फ्रान्सको राज्यक्रान्ति कहिले भएको थियो ? सन् १७८९
- मानव सभ्यताको इतिहासमा आधुनिक युगको सुरुवात कहिलेबाट भएको मानिन्छ ? फ्रान्सेली क्रान्तिबाट
- म नै राज्य हुँ भन्ने फ्रान्सेली राजा को हुन् ? लुई १४ औं
- फ्रान्सेली क्रान्तिताका त्यहाँ कतिवटा कानून प्रचलनमा रहेका थिए ? करिव ३९०
- फ्रान्सको क्याथोलिक सम्प्रदायको इसाई धर्मका गुरु र पुरोहितलाई के भनिन्थ्यो ? पादरी
- भ्रष्ट चर्चलाई नष्ट गरिदेऊ' भनी जनतामा क्रान्तिको जागृति गर्ने को हुन् ? भोल्तेयर
- फ्रान्सेली क्रान्तिलाई सहयोग गर्ने ४ विद्वानहरू को हुन् ? भोल्तेयर, मन्टेस्क्यु, रुसो र दिदेरो

प्रशिक्षक : Purushottam Oli

➢ The social contract (१७६२) पुस्तक लेखी मानिस स्वतन्त्र रूपमा जन्मन्छ तर ऊ सर्वत्र आफुलाई बन्धनमा पाउँछ" भनी उल्लेख गर्ने व्यक्ति को हुन् ? रुसो

➢ चर्चको भ्रष्टता र विकतिबारे लेखिएको चर्चित पुस्तक विश्वकोष कसले लेखेको हुन् ? दिदेरो (१७६०)

➢ क्रान्तिको समयमा किसानले आफ्नो आम्दानीको कति प्रतिशत करका रूपमा बुझाउनु पर्दथ्यो । ८० प्रतिशत

➢ राजालाई १४ औं ले प्रोटेस्टेन्ट धर्मावलम्बीलाई के गरेका थिए ? धार्मिक स्वतन्त्रताको हरण

➢ भोल्तेयरले फ्रान्सको राज्यव्यवस्था र चर्चले गरेको शोषण र सामाजिक कुप्रथाविरुद्ध कसरी विरोध गरेका थिए ।ब्याङ्गात्मक लेखद्धारा

➢ फ्रान्सेली राज्यक्रान्तिमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने विद्धानहरूको को-को हुन् ?

१) मन्टेस्क्यु (सन् १६८९ - १७५५) २) भोल्तेयर (सन १६९४ - १७७८)

३)रुसो (सन् १७१२ - १७७८) ४) दिदेरो (सन् १७१३ - १७८४)

शिक्षक : Purushottam Oli

❖ फ्रान्सेली राज्यक्रान्तिको कारण र परिणाम

कारण	परिणाम
☞ निरङ्कुश राजतन्त्र र असक्षम शासक	☞ सामन्ती राज्य व्यवस्थाको अन्त्य
☞ राज परिवारको भोगविलासी जीवन	☞ चर्चको विशेषाधिकारको अन्त्य
☞ केन्द्रिकृत शासन व्यवस्था	☞ टिथकर खारेज भएको
☞ राजाले मनपरी कर लगाउने ।	☞ स्वतन्त्रतापूर्वक राजनीतिमा भाग लिन पाउने
☞ राज्य परिषद्मा राजाका पात्रको मात्र नियुक्ति हुने अवस्था	☞ उद्योग संचालन गर्न पाउने ।
☞ समाज पादरी, कुलीन र सर्वसाधारण गरी ३ वर्गमा विभाजित	☞ कृषकको जमिनमा आधिपत्य कायम भएको
☞ कुलीन र पादरीवर्गलाई विशेषाधिकार	☞ मानव अधिकार सम्बन्धी घोषणापत्र जारी भएको
☞ क्याथोलिक धर्मावलम्बीको संरक्षण र प्रोटरटेन्ट धर्मावलम्बीलाई निरुत्साहित तुल्याइएको	☞ जनताको शासन प्रणालीमा सहभागिता हुन गएको

❖ अमेरिकी स्वतन्त्रता सङ्ग्राम (American War of Independence)

"बेलायतको उपनिवेशबाट स्वतन्त्रता पाउनको लागि अमेरिकी स्वतन्त्रताका सेनानीहरूले गरेको युद्ध नै अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्राम हो"

- संचालन ➪ सन् १७७५ अप्रिल १९ - १७८३ सेप्टेम्बर ३ सम्म (८ वर्ष)
- नारा : ➪ समानता, स्वतन्त्रता र सुखको खोजी (life, liberty and pursuit of happiness)
- टिकट सम्बन्धी कानून (The Stamp Act) ➪ सन् १७६५
- बोस्टन चिया काण्ड कहिले घट्यो ➪१७७३ डिसेम्बर १६
- बोस्टन चिया काण्डको नेतृत्व कसले गरेका थिए ➪स्यामुअल एडाम्स
- अमेरिकी युद्धको नारा ➪मृत्यु देऊ वा स्वतन्त्रता स्वतन्त्रता
- अमेरिकी युद्धको नारा कसको कथन हो ? ➪पेट्रिक हेनरी(सन् १७७५ को भाषणमा भने)
- कसको नेतृत्वमा भएको थियो ? ➪जर्ज वासिंटन
- स्वतन्त्रताको घोषणा पत्र कहिले जारी गरिएको थिए ? ➪सन् १७७६ जुलाई ४ (५६ जनाले हस्ताक्षर गरे)
- अमेरिकी स्वतन्त्रताको घोषणा पत्र कसले तयार पारका थिए ? ➪थोमस जेफर्सन
- घोषणा पत्रमा कसले हस्ताक्षर गरेका थिएनन् ? ➪महिला, मजदूर र निग्रोहरूले
- उनीहरूले क्रान्तिमा भाग लिन कुन संस्था खोलेका थिए ? ➪स्वतन्त्रताको छोरा र स्वतन्त्रताको छोरी
- क्रान्ति गर्न कसले सहयोग गरेको थियो ? ➪स्पेन र फ्रान्स
- कुन सन्धिपश्चात् अमेरिका स्वतन्त्र भएको थियो ? ➪भर्साइल सन्धि (सन् १७८३ मा बेलायत र अमेरिकाबीच)
- अमेरिका स्वतन्त्र भए घोषणा स्वीकार गर्ने पहिलो राष्ट्र कुन हो ? ➪फ्रान्स
- जर्ज वासिंटन अमेरिकाको प्रथम राष्ट्रपति कहिले बने ? ➪सन् १७८९ मा

प्रशिक्षक :Purushottam Oli

- थोमस पेनद्वारा लिखित प्रसिद्ध पुस्तक कुन हो ? ➪कमन सेन्स (Common Sense)
- मर्केन्टाइल नीति भन्नाले कस्तो नीतिलाई बुझाउछ ? मातृदेशको हितलाई ध्यानमा राखी व्यापार गर्ने नीति
- संग्रामताका बेलायतमा को प्रधानमन्त्री थिए ? ➪लर्ड नर्थ

❖ अमेरिकी स्वतन्त्रता सङ्ग्रामका मुख्य २ काण्ड

- **खुनी हत्याकाण्ड**
  - सन् १७७५ अप्रिल १९ मा बेलायतका विरुद्ध आक्रोशित भइरहेको बेला अमेरिकी उग्रवादीहरूले बोस्टन सहरको सैनिक छाउनीमा एकाएक घेरा हालेर ढुङ्गामुढा गर्न थाले। आत्मरक्षका लागि ब्रिटिस सैनिकहरूले गोली चलाउँदा कैयौं विद्रोहीहरू मारिए । यसले सर्वत्र उत्तेजना फैलायो। यस घटनालाई खुनी हत्याकाण्ड भनिन्छ।

- **बोस्टनको टी पार्टी (Boston Tea Party)**
  - सन् १७७३ मा बेलायतको संसद्ले चिया विधेयक पास गर्यो। यस विधेयकले भारतका इस्ट-इन्डिया कम्पनीलाई अमेरिकामा चियाको व्यापार गर्न एकाधिकार दियो। यस व्यवस्थाले गर्दा अमेरिकनहरूले निकै सस्तोमा चिया किन्न पाए। बेलायत सरकारले चियामा सामान्य कर पनि लगाएको थियो। अमेरिकनहरू कुनै पनि कर तिर्ने पक्षमा थिएनन्। तिनीहरूले यस करको विरोध गरे। १६ डिसेम्बर १७७३ मा बोस्टनको बन्दरगाहमा अडचाइराखिएको इस्ट-इन्डिया कम्पनीको चियाले भरिएको पानीजहाजभित्र आन्दोलनकारीहरू (Liberty boys) आदिवासी रेड इन्डियनको बेसमा पसे र तीन सय पचास पेटी चिया झिकेर पानीमा मिल्काई दिए । यस घटनापछि बेलायताक सम्राट् जर्ज तृतीयले आफ्ना सरकारलाई आन्दोलनकारीहरूमाथि कडा कारबाही गर्न आदेश दिए। यसै घटनालाई बोस्टनको टी पार्टी घटना भानन्छ।

❖ अमेरिकी स्वतन्त्रता सङ्ग्रामसँग सम्बन्धित ऐन (कानुन) हरू

Navigation Act (पानी जहाजसम्बन्धी कानुन)	सन् १६५१	सन् १६५१ मा पारित यस कानुनले बेलायतका उपनिवेशहरूले बेलायतबाट निर्मित पानीजहाजबाट मात्र व्यापार गर्न पाउने व्यवस्था गरेको थियो।
Stamp Act	सन् १७६५	सन् १७६५ मा बेलायतको संसदबाट पारित यस कानूनले अखबार,

प्रेषक : Purushottam Oli

(टिकट कानुन)		कानुनी कागज आदिमा टिकट टाँसे मात्र वैध हुने व्यवस्था गर्यो।
Declaratory act (कर लगाउने कानुन)	सन् १७६६	सन् १७६६ मा उपनिवेशहरू माथि कर लगाउने अधिकार बेलायतलाई छ भनि यो कानुन पास गरिएको थियो।
Tea Act (चिया कानुन)	सन् १७७३	सन् १७७३ मा बेलायतको संसद्ले चिया विधेयक पास गर्यो। यस विधेयकले भारतको इस्ट-इन्डिया कम्पनीलाई अमेरिकामा चियाको व्यापार गर्न एकाधिकार दियो।
Trade Act (व्यापार कानून)		यस कानुनले अमेरिकीहरूले चामल, सुर्ती, फलाम, लकडी, छाला र रौं जस्ता वस्तुहरू बेलायतमा मात्र पठाउन पाँउथे।
The Intorlerable Act (असहनीय कानून)	सन् १७७४	सन् १७७४ मार्च मा बेलायतको संसद्ले मासाचुसेट्स (चिया नोक्सान पार्ने)लाई दण्ड कानुन) दिन पारित गरेको। यस कानुन अनुसार चिया नोक्सान पार्नेहरूले चियाको क्षतिपूर्ति नतिरुन्जेलसम्म बोस्टनको बन्दरगाह नखोल्ने, गर्भनरको स्वीकृत नलिईकन सभा सम्मेलन गर्न नपाइने, गर्भनरले सार्वजनिक भवन तोकेको ठाउरूँमा सेना राख्ने, कुनै कर्मचारीले देशद्रोहको अपराध गरेमा मुद्दा चलाउन बेलायत पठाउने इत्यादि निर्णय गरिएको थियो।

❖ अमेरिकी स्वतन्त्रता सङ्ग्रामका कारणहरू

- **राजनीतिक कारण :** कैयौं बेलायतीहरू पटक पटकका धार्मिक युद्ध वा राजनीतिक झगडाले गर्दा बेलायती शासनमा टिक्न नसकेर बेलायतबाट भागेर आएका थिए।
- **आर्थिका कारणः** बेलायतीहरू अमेरिकी उपनिवेशलाई आफ्नो धन उपार्जन गर्ने स्रोत ठान्थे।
- **सप्तवर्षीय युद्धको प्रभाव :** युरोपमा सन् १७५६ देखि एकापट्टि फ्रान्स, रुस, स्विडेन, अमेरिका र अर्कापट्टि बेलायतका बीच १७६३ सम्म सप्तवर्षे लडाइँ भयो। उक्त लडाइँमा फ्रान्सको हार भयोर फ्रान्सको नियन्त्रणमा रहेका सबै अमेरिकी उपनिवेश बेलायताको अधिकारमा आयो।
- **बौद्धिक कारण :** अमेरिकीहरू स्वतन्त्र बन्नका लागि बुद्धिजीवीका रचनाहरूले पनि प्रेरित गरायो। विद्धानहरू सेम्युल एडम्स, जोन एडम्स र थोमस पेन जस्ता विद्धवानहरूका रचना महत्वपूर्ण मानिएका थिए। यीमध्ये थोमस पेनको 'कमनसेन्स' (common sense) नामको पर्चाले तत्कालीन अमेरिकी समाजमा बौद्धिक भुइँचालो ल्याइदिएको थियो।
- **बेलायती सम्राट् जर्ज तृतीयको अदुरदर्शिता :** जर्ज तृतीय उपनिवेशहरूमाथि अति कठोर थिए । उनी उपनिवेश वासीहरूलाई विद्रोही भनेर घृणा गर्थे ।
- **प्रधानमन्ती ग्रेनबिलका गलत कार्य :** सन् १७६३ देखि १७६५ सम्म ग्रेनबिल बेलायतका प्रधानमन्त्री बने। उनले अमेरिकामा हुने गरेको चोर बजार रोक्न कठोर नीति अपनाए । सजाय दिन Court of Admirality स्थापना गराए।

- **तात्कालिन कारण :** Stamp act, आयातकर नियम, विभिन्न घटनाहरू (खुनी हत्याकाण्ड, बोस्टन चिया काण्ड)
- **ब्रिटिस सरकारको दमनपूर्ण नीति :** बोस्टन चिया काण्डपछि बेलायत सरकारले अमेरिकीहरूलाई दमन गर्ने नीति अवलम्बन गरी अनेकौं कानुनहरू लागू गर्न थाल्यो।
- **यद्धको घटना :** सन् १७७५ अप्रिलमा बोस्टन नजिकैको लेसिङटन भन्ने ठाउँमा दुई अमेरिकी विद्रोही नेतालाई बेलायती सरकारले पक्राउ गर्न खोज्दा ठूलो आन्दोलन भयो।

❖ अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्रामका परिणाम

- यो संग्रामको प्रभाव विश्वभर फैलियो।
- ब्रिटिश आधिपत्यबाट अमेरिका स्वतन्त्र भयो।
- जोन एडम्सको अगुवाईमा संविधान बन्यो।
- स्वतन्त्रताको पक्षमा लड्नुपर्ने चेतनाको विस्तार भयो।
- अमेरिकामा जर्ज वासिङ्टन राष्ट्रपति बनेका थिए ।
- विश्वभर नै स्वतन्त्रताको लहर
- ब्रिटिस व्यापारमा धक्का

शिक्षक : Purushottam Oli

❖ रुसी/अक्टोबर क्रान्ति (Russian Revolution/October Revolution)

विश्वको इतिहासमा सन् १९१७ मा रुसमा भएको क्रान्तिलाई महत्वपूर्ण घटनाको रूपमा लिइन्छ विश्वमा साम्यवादको स्थापना भयो। यसले जार शासक निकोलस द्वितीयको निरंकुश शासनलाई , साम्यवादी शासनको शुत्रपात गर्यो। जुन ७२ वर्षसम्म टिकेन सफल रह्यो। सन् ९० को दशकमा सधार गोर्भाचोभको सत्ता पतन पश्चात विना, क्रान्ति साम्यवादी सरकार ढल्यो। रक्तपात नभई विखण्डन भएको क्रान्तिलाई मखमली क्रान्ति भनिन्छ। साम्यवादी सरकारको पतन पश्चात् बोरिस एल्सिनको नेतृत्वको सरकार सञ्चालन भयो ।

❖ रुसी क्रान्तिका चरण

रुसी क्रान्ति २ चरणमा सम्पन्न भएको थियो। पहिलो चरणको क्रान्तिलाई फेब्रुअरी क्रान्ति भनिन्थ्यो। ति फेब्रुअरी-मार्चमा भएको थियो। यस क्रान्तिले जारशाहीको अन्त्य र प्रजातन्त्रको स्थापना गरेको थियो। य. (Mensheviks) वा अल्पसङ्ख्यकको सरकार पनि भनिन्थ्यो। यो सरकार अलेक्जेन्डर केरेन्स्की को नेत थियो । दोस्रो चरणको क्रान्तिलाई बोल्सेभिक (Bolshevik) अर्थात् बहुसङ्ख्यकको क्रान्ति भनिन्थ्यो। यस लेलिनले गरेका थिए । यस क्रान्ति पछि करेन्स्कीको अल्पसङ्ख्यकको सरकारको ठाउमा बोल्सेभिक सरकारको थियो । यो क्रान्ति अक्टोबर-नोभेम्बरमा भएको हुनाले अक्टोबर क्रान्ति भनिन्छ।

❖ रुसी क्रान्ति सम्बन्धि विविध प्रश्नहरू

- रुसी क्रान्तिको समयमा रुसमा कसले शासन गर्दथ्यो ? राजा निकोलश द्वितीय
- रुसका राजालाई जार भनिन्थ्यो भने महारानीलाई के भनिन्थ्यो ? जरिना
- अक्टोबर क्रान्तिको नेतृत्व कसले गरेको थियो ? लेनिनले
- रुसी क्रान्तिको कसको शासन कालमा भएको थियो ? निकोलस द्वितीयको
- निकोलश द्वितीयले कहिले पद त्याग गरेका थिए ? सन् १९१७ मार्च १५
- रुसमा विधान सभा (संसद) को नाम के थियो ?डुमा
- बोल्सेभिक सरकारले नयाँ संविधान कहिले निर्माण गरेको थियो ? सन् १९१८
- सन् १९०५ जनवरी २२ मा फादर जर्ज ग्यापोनको नेतृत्वमा एउटा जुलुस आफ्नो केही माग राजासमक्ष प्रस्तत गर्न र अगाडी बढेको बखत जारको सेनाले प्रदर्शनकारीहरू माथि अन्धाधुन्ध गोली चलायो, उक्त गोलीकाण्डमा अनेक मानिस निर्मम हत्या भएको घटनालाई के नामले चिनिन्छ ? रक्तिमं आइतबार (Bloody Sunday)
- अक्टोबर क्रान्तिपछि सरकार विरोधी मानिएका १३ हजार जनालाई फाँसी दिएको घटनालाई के भनिन्छ ? लाल आतङ्क (Red Terror)

प्राध्यापक : Purushottam Oli

❖ रुसी क्रान्तिका कारण र परिणामहरू

कारणहरू	परिणामहरू
• जार शासकहरूले अवलम्बन गरेका निरंकुश शासन प्रणाली	• सर्वहारावर्गको अधिनायकत्वको स्थापना
• भेदभावपूर्ण समाज, अनिकाल र भोकमरी	• वर्गहीन समाजको स्थापना
• जापानसँग युद्ध	• नयाँ समाजको स्थापना
• प्रथम विश्वयुद्ध, जनचेतनाको विकास	• साम्यवादको प्रचारप्रसार
• अल्पसंख्यक जातिको विरोध र १९०५ को क्रान्तिको अनुभव	• आर्थिक समानताको स्थापना
• समाजवादी विचारधाराको प्रचारप्रसार	• प्रथम पटक विश्वका कम्युनिष्ट एकताको उदय

❖ रुसी क्रान्ति/अक्टोबर क्रान्ति

- रुसका निरङ्कुश राजतन्त्रको विरुद्ध त्यहाँका जनताले गरेको क्रान्ति नै रुसी क्रान्ति हो ।
- रुसी क्रान्तिलाई के के नामले चिनिन्छ ? → बोल्सेभिक क्रान्ति, अक्टोबर क्रान्ति र पहिलो सफल विचारधारात्मक क्रान्ति

- रुसी क्रान्ति हुँदा त्यहाँ रुसमा राजा को रहेका थिए ? → निकोलस द्वितीय
- रुसका अन्तिम राजा को हुन् ? निकोलस द्वितीय
- रुसी क्रान्तिको शुरुवात कहिले भएको थियो ? सन् १९१७ मार्च ७ मा पेटोग्राड सहर
- रुसी संसदलाई के भनिन्छ ? → डुमा
- रुसी क्रान्ति ताका त्यहाँका राजा निकोलसले संसदलाई कहिले भंग गरेका
- रुसमा राजतन्त्र कहिले समाप्त भएको थियो ? सन् १९१७ मार्च १५थिए ? १९१७ मार्च ११
- रुसी क्रान्तिको समयमा त्यहाँ कुन कुन पार्टीहरु सक्रिय रहेका थिए ? बोल्सेभिक पार्टी र मेन्सेभिक पार्टी
- बोल्सेभिक पार्टीका नेता को रहेका थिए ? भ्लादिमिर लेनिन (१०) मेन्सेभिक पार्टीका नेता को रहेका थिए ? करेन्स्की
- रुसी क्रान्तिका महान नेता को रहेका थिए ? भ्लादिमिर लेनिन
- विश्वको पहिलो कम्युनिष्ट राष्ट्र«पति को हुन् ? → लेनिन (१३) विश्वको पहिलो कम्युनिष्ट देश कुन हो ? रूस
- रुसी क्रान्ति कति चरणमा भएको थियो ? २ चरण
- पहिलो चरणमा कसको नेतृत्वमा सरकारको गठन भएका थियो ? → करेन्स्की
- दोस्रो चरणमा कसको नेतृत्वमा क्रान्ति सम्पन्न भएको थियो ? लेनिनको नेतृत्वमा क्रान्ति सम्पन्न भएको र AITANYARSC
- सरकारको गठन भएको (१७) रुसी क्रान्तिका नायक लेनिनको जन्म कहिले भएको थियो ? सन् १८७० अप्रिल २२
- लेनिनको वास्तविक नाम के रहेको थियो ? भ्लादिमिर इल्यिच इलयानोभ लेनिन
- लेनिनको निधन कहिले भएको थियो ? सन् १९२४ जनवरी २१
- रूसी क्रान्ति कहिले सम्पन्न भएको थियो ? १९१७ अक्टुबर २५
- सोभियत संघको गठन कहिले भएको थियो ? १९१८ जनवरी २५
- रुसका अन्त तिरका राजाहरु कुन वंशका थिए ? रामनोव बंश
- सोभियत संघको पहिलो राष्ट«पति लेनिन हुन् भने त्यहाँका अन्तिम कम्युनिष्ट राष्टपति को हुन् ? → मिखायल चोर्वाचोभ
- सोभियत संघमा कति वर्ष कम्युनिष्ट पार्टीको सरकार कायम रहेको थियो ? ७४ वर्ष
- सोभियत संघको कम्युनिष्ट सरकार र संघको विघटन कहिले भएको थियो ? १९९१ डिसेम्बर २५
- सोभियत संघको विघटन हुँदा र त्यहाँको कम्युनिष्ट सरकार पतन हुँदा एक थोपा समेत नबगेको घटनालाई विश्व इतिहासमा के नामले चिनिन्छ ? → मखमली क्रान्ति
- सोभियत संघ विघटन भए पश्चात् कति स्वतन्त्र देशको जन्म हुन पुगेको थियो ? १५ देश

❖ प्रथम विश्वयुद्ध (१५६१ दिन चल्यो)

- प्रथम विश्वयुद्धको शुरुवात ➪ सन् १९१४ जुलाई २८ —सन् १९१८ नोभेम्बर ११
- प्रथम विश्व युद्धको तत्कालीन कारणः अष्ट्रिया—हंगेरिका राजकुमार आर्कड् ड्यूक फ्रान्सिस फर्डिनाण्ड र उनकी पत्नी सोफि चोटेकले (सर्विया) बोस्निया—हर्जगोभिना साराजेभो भ्रमणको क्रममा १९१४ जुन २८ गोली हानी हत्या गर्यो ।
- हत्या गर्ने व्यक्ति ग्याभ्रिल प्रिन्स(Black Hand society) संस्थाको मान्छेले
- अष्ट्रिया—हंगेरिसँग विद्रोह गर्नको लागि सर्वियाको युवाहरुले खोलेको संस्था ➪Black Hand society
- यसको नारा ➪Union of Death
- प्रथम विश्वयुद्धको आधार युद्ध कुन हो ➪सन् १९१२ र सन् १९१३ को बाल्कन प्रायद्वीपको युद्ध
- बाल्कन युद्धले जन्माएको देश अल्बानिया हो ।
- प्रथम विश्वयुद्धमा सहभागि राष्ट्र ➪ ३२ राष्ट्र
- प्रथम विश्वयुद्ध हुँदा नेपालको प्रधानमन्त्री ➪ चन्द्र शमशेर
- प्रथम विश्वयुद्धमा नेपाली फौजको नेतृत्व गर्नेः ➪बबर शमशेरको नेतृत्वमा १६५४४ जना सहभागी
- प्रथम विश्वयूद्धमा सबैभन्दा बढी जनता पररचालन गर्ने देश➪ बुल्गेरिया हो ।
- "म मेरो सेनालाई विश्वका जुनसुकै सेनासँग लड्न पठाउन सक्छु तर गोरखाली सैनिकको नाम सुन्नासाथ मेरो मुटु थर्कन्छ", योभनाइ कसको हो ? जर्मन सम्राट कैजर विलियम द्वितीय
- प्रथम विश्वयुद्धमा जर्मनीका राजा कैजर विलियम द्वितीय गद्दी त्याग गरी भागेर कहाँ गएका थिए ? - नेदरल्याण्ड
- हिट्लरको चर्चित आत्मकथाको नाम के हो ? ➪मेरो संघर्ष

पुरुषोत्तम ओली : Purushottam Oli

- प्रथम विश्वयुद्ध एक पक्षको नेतृत्व जर्मनीले गर्यो भने अर्को पक्षको नेतृत्व कसले गरेका थिए ? - ब्रिटेन, रुस र फ्रान्स
- प्रथम विश्वद्धमा सबैभन्दा नराम्रोसँग प्रभावित भएको राष्ट्र कुन हो ?
- युद्धमा संलग्न भएर पनि विना कुनै क्षति बढी लाभान्वित हुन पुगेको राष्ट्र कुन हो ? अमेरिका

- भर्सायल सन्धी कहिले भयो ➪ सन् १९१९ जुन २८
- भर्सायल सन्धी लागि गरिएइको थियो ➪ २० वर्षको
- फ्रान्सको भर्सायल दरबारमा भएको ।
- बेलायत र जर्मनी बीच
- १५ भाग ४३९ धारा

Central Power तर्फ ४ राष्ट्र थिए

सुत्रः G-BAT

1. Germany (नेतृत्व गर्ने देश)
2. Bulgeriya
3. Austria–Hungery
4. Turkey (Ottoman Empire)

Allied Power तर्फ २८ राष्ट्र थिए

बेलायत

- **दोस्रो विश्वयुद्ध (६ वर्ष १ दिन)**

- दोस्रो विश्वयुद्धको शुरुवात कहिले भयो ➪ सन् १९३९ सेप्टेम्बर १ —सन् १९४५ सेप्टेम्बर २
- जर्मनीले पोल्याण्डमाथि बम वर्षा गरी द्वितीय विश्वयुद्धको सुरुवात भयो ।
- प्रथम विश्वयुद्ध पछि जर्मनीमा कसको उदय भयो ? ➪हिटलरको नाजीवाद
- प्रथम विश्वयुद्धपछि इटालीमा कसको उदय भयो ? ➪मुसोलिनीको फाँसीवाद
- नेपालको प्रधानमन्धी जुद्ध शमशेर
- बम बहादुरको नेतृत्वमा
- १४८५०० सैनिक पठाएको
- दोस्रो विश्वयूद्धमा आत्मा समर्पण गर्ने राष्ट्र ➪पहिलोः इटाली १९४३ सेप्ट ७ र अन्तिमः जापान१९४५ अ १४
- दोस्रो विश्वयुद्धमा शक्तिशाली बनेको राष्ट्र अमेरिका र रुस हो ।
- मित्र राष्ट्रः बेलायत, अमेरिका, फ्रान्स र अष्ट्रिया
- धुरी राष्ट्रः जापान, जर्मनी र इटाली

प्रशिक्षक : Purushottam Oli

- रुसले आफ्ना सेनालाई सर्बियाको रक्षा गर्ने आदेश कहिले दिएको थियो ? ➪२९ जुलाई, १९१४
- जर्मनीद्वारा रुसका सम्राट जार निकोलस द्वितीयलाई आफ्नो सेना फिर्ता बोलाउन दबाब कहिले दिए ? ➪३० जुलाई, १९१४

		इटालीद्वारा अष्ट्रिया विरुद्ध युद्धको घोषणा	२४ मई, १९१५
जर्मनीद्वारा रुस विरुद्ध युद्धको घोषणा	१ अगष्ट, १९१४	बेलायतद्वारा बुल्गेरिया विरुद्ध युद्धको घोषणा	१५ अक्टोबर, १९१५
जर्मनीद्वारा फ्रान्स विरुद्ध युद्धको घोषणा	३ अगष्ट १९१४	इटालीद्वारा जर्मनी विरुद्ध युद्धको घोषणा	२८ अगष्ट, १९१६
बेलायतद्वारा जर्मन विरुद्ध युद्धको घोषणा	४ अगष्ट, १९१४	रोमानियाद्वारा अष्ट्रियामाथि युद्धको घोषणा	२७ अगष्ट १९१६
बेलायत र फ्रान्सद्वारा अष्ट्रिया हंगेरी विरुद्ध युद्धको घोषणा	१२ अगष्ट १९१४	अमेरिकाद्वारा जर्मनी विरुद्ध युद्धको घोषणा	६ अप्रिल, १९१७
➢ जर्मन सम्राट कैजर विलियम द्वितीय हल्याण्ड पलायन कहिले भयो ? ⇨ ९ नोभेम्बर, १९१८			

- प्रथम विश्वयुद्धबाट कुन-कुन शक्तिशाली राष्ट्रको उदय भएको थियो ?
- प्रथम विश्वयुद्धमा कति नेपाली सेना संलग्न रहेका थिए ? ⇨ १६,५४४
- Allies Power को नेतृत्व बेलायतले गरेको थियो भने Axis Power को नेतृत्व कुन देशले गरेको थियो ? - जर्मनी नेपालले कुन समूहलाई सहयोग गरेको थियो ? Allies Power र बेलायत
- भर्साइलको सन्धि अन्तर्गत कति वटा सन्धिहरु गरिएको थियो ? ५
- जर्मनले गुप्त रूपमा अष्ट्रिया-हंगेरी सँग कहिले एउटा सन्धि गरेको थियो ? सन् १८७९
- प्रथम विश्वयुद्धमा कति व्यक्ति मारिएको अनुमान छ ? ८५ लाख
- सन् १८९० मा फ्रान्स र रुसका बीच, सन् १९०२ मा इङ्गल्याण्ड र जापान बीच सन् १९०४ मा इङ्गल्याण्ड र फ्रान्सबीच सन्धि भएका थिए भने इङ्गल्याण्ड र रुसका बीच कहिले गोप्य सन्धि भएको थियो ? सन् १९०७ मा प्रथम विश्वयुद्धको प्रमुख कारणहरूमध्येको एक
- प्रथम विश्वयुद्धमा सबैभन्दा क्षती पुगेको राष्ट्र जर्मनी हो भने जर्मन सेनाको कालो दिन कुन हो ? - ९ नोभेम्बर, १९१८
- प्रथम विश्वयुद्धमा कति राशि खर्च भएको थियो ? करिब २ खर्ब डलर
- भर्सायलको सन्धि अनुसार जर्मनीले कति % भूभाग र कति जनसङ्ख्या गुमाउनु पर्यो ? - १३% भू-भाग र साठी लाख जनसङ्ख्या
- प्रथम विश्वयुद्धमा युद्धमा सामेल राष्ट्रहरूमध्ये कुनै क्षति व्यहोर्नु नपरेको र बढी फाईदा लिएको राष्ट्र कुन हो ? संयुक्त राज्य अमेरिका
- प्रथम विश्वयुद्ध लगत्तै स्थापित विश्व संस्था कुन हो ? - राष्ट्र संघ (१९२० जनवरी १०)
- भर्सायलको सन्धि अनुसार जर्मनीले कति जर्मन सेना घटाउनु पर्ने थियो ? - १,००,000 जर्मन सेना घटाउने र सेना भर्ती गर्न नपाउने
- प्रथम विश्वयुद्धको समयमा बेलायत पक्षका राष्ट्रहरूको गुटलाई के भनिन्थ्यो ? - मित्र राष्ट्र (Allies power)
- भायलको सन्धि अनुसार जर्मनीले क्षतिपूर्ति स्वरूप कति मोलपर्ने सुन वा अन्य वस्तु बुझाउनु परेको थियो ?' छैसठ्ठी करोड पाउन्ड

प्रकाशक : Purushottam Oli

- भर्सायल सन्धि अनुसार सार क्षेत्र (Saar) को कोइला उत्पादन क्षेत्र कुन देशलाई दिनुपरेको थियो ? । - फ्रान्स प्रथम विश्वयुद्धमा जर्मन पक्षलाई के भनिएको थियो ? केन्द्रीय शक्ति (Central power)
- प्रथम विश्वयुद्धमा जर्मन पक्षबाट दुई करोड सेनाले भाग लिएका थिए भने मित्रराष्ट्रको तर्फबाट कति सेनाले भाग लिएका थिए ? ४ करोड
- रुसमा साम्यवादको उदय कहिले भयो ? सन् १९१७
- प्रथम विश्वयुद्धका कारणहरु
  - विभिन्न गोप्य सन्धिहरु,
  - यूरोपमा बढेको सैनिकवाद,
  - समाचार पत्रको गलत प्रसार,
  - तत्कालीन जर्मन सम्राट विलियमको गलत रवैया,
  - युरोपमा आएको उग्र राष्ट्रवादको लहर,
  - युद्धको प्रभाव रोक्ने प्रभावकारी संस्थाको अभाव,
  - जर्मनीले फ्रान्सलाई एकल्याउन गरेका विभिन्न प्रयासहरु,
  - तत्कालीन समयमा देखा परेका अनेकौं अरु कारणहरु ।

Purushottam Oli

❖ भारतीय स्वतन्त्रता संग्राम

- भारतीय जनताले ब्रिटिश उपनिवेशवाद विरुद्ध गरेको आन्दोलनलाई भारतीय स्वतन्त्रता संग्राम भनिन्छ ।
- भारतमा अंग्रेजहरु कुन उद्देश्यका साथ प्रवेश गरेका थिए ? ➪व्यापार गर्ने
- भारतमा अंग्रेजहरुको प्रवेश कहिले भएको थियो? ➪सन् १६०० मा
- भारतमा अंग्रेजहरुले कहिलेबाट शासन शुरु गरेका थिए ? ➪सन् १७५७
- भारतमा अंग्रेजहरुले कब्जा गरेको पहिलो स्थान कुन थियो? ➪बंगालको क्लाइव
- भारतमा अंग्रेजहरुले कति वर्ष शासन गरेका थिए ? ➪१९० वर्ष
- भारतमा अंग्रेज विरुद्धको पहिलो विद्रोह कुन थियो? ➪सन् १८५७ मा भएको सिपाही विद्रोह
- भारतमा सन् १८५७ मा भएको सिपाही विद्रोह दवाउन नेपालबाट को गएका थिए ?
  ➪प्रधानमन्त्री जंगबहादुरको नेतृत्वमा करिब १५ हजार सेना
- भारतमा सिपाही विद्रोह हुँदा नेपालमा राजा को थिए ? ➪ राजा सुरेन्द्र
- भारतमा सिपाही विद्रोह कसलाई मृत्युदण्ड दिए पश्चात् शुरु भएको थियो ? ➪ मंगल पाण्डे
- नेपालले विद्रोह दबाउन सहयोग गरे बापत कुन कुन जिल्ला अंग्रेजबाट फिर्ता पाएको थियो ?
  ➪बाँके, बर्दिया,कैलाली र कञ्चनपुर (सन् १८६०-वि.सं. १९१७)
- भारतीय स्वतन्त्रता संग्रामको नेतृत्व कुन पार्टीले गरेको थियो? ➪भारतीय राष्ट्रिय कंग्रेस
- भारतीय राष्ट्रिय कंग्रेसको स्थापना कहिले भएको थियो ? ➪सन् १८८५ डिसेम्बर २८

- भारतीय स्वतन्त्रता संग्रामलाई मुख्य रुपमा कति भागमा बाड्न सकिन्छ ? ⇨३ युगमा
    - उदारवादी युग ⇨सन् १८८५–१९०५ सम्म
    - उग्रवादी युग ⇨सन् १९०६—१९१८ सम्म
    - गान्धिवादी युग ⇨ सन् १९१९—१९४७ सम्म

❖ माहात्मा गान्धी

- भारतीय स्वतन्त्रता संग्राम कसको नेतृत्वमा भएको थियो ? ⇨महात्मा गान्धी
- महात्मा गान्धीले शुरु गरेको पहिलो आन्दोलन कुन थियो ? ⇨चर्खा आन्दोलन
- चर्खा आन्दोलन कहिले शुरु भएको थियो ? ⇨ सन् १९२० मा
- ब्रिटिश संसदले नून कानून कहिले पारित गरेको थियो? ⇨सन् १९३० मा
- अखिल भारतीय काग्रेस कमिटिले सविनय अवज्ञा आन्दोलन गर्ने निर्णय कहिले गरेको थियो ? ⇨सन् १९३० को फेब्रुअरीमा
- भारतमा अहिंसात्मक आन्दोलन कहिले बाट शुरु भएको थियो ? ⇨ सन् १९२० मा
- महात्मा गान्धीले सविनय अवज्ञा आन्दोलनको शुरुवात कहिले गरेका थिए ? ⇨सन् १९३० अप्रील ६
- महात्मा गान्धीले भारत छोड आन्दोलन कहिलेबाट शुरु भएको थियो ? ⇨सन्२०४२ मा
- महात्मा गान्धीको जन्म कहिले भएको थियो? ⇨सन् १८६९, २ अक्टुबरमा गुजराजको पोरबन्दमा
- महात्मा गान्धीको मृत्य कहिले र कसरी भएको थियो ? ⇨१९४८ जनवरी ३० (नाथुराम गोड्सेको गोली
- महात्मा गान्धीको प्रारम्भिक शिक्षा कहाँ भएको थियो ? ⇨स्वदेशमै
- महात्मा गान्धीले उच्च शिक्षा अध्ययन कहाँ गरेका थिए? ⇨ बेलायत
- महात्मा गान्धीले उच्च शिक्षा कुन विषयमा गरेका थिए ? ⇨कानून
- महात्मा गान्धी वकालतको शिलशिलामा कहाँ गएका थिए? ⇨दक्षिण अफ्रिका
- भारतका राष्ट्रपिता को हुन् ? ⇨महात्मा गान्धी

- बाँकेब्रिटिस टोलीको नेतृत्व गर्दै को भारत आएका थिए ? → ब्रिटिस क्रिप्स मिसन (१९४२ मा) भारतीय स्वतन्त्रता संग्रामलाई गोप्य रुपमा सहयोग गर्ने भारतीय नेताहरु को को थिए ? डा. राममतोहर लोहिया, श्रीमती अरुणा आसफ अली

- भारतलाई स्वायतता दिने, संविधान निर्माणको लागि संविधानसभाको गठन गर्ने आदि आश्वासन सहितको
- सविनय अवज्ञा आन्दोलन के गरी शुरुवात भएको थियो ? डाँडी पुगेर नून बनाउने कानूनको उल्लघंन
- गरेर ✓ महात्मा गान्धीले कति दिनको यात्रा सम्पन्न गरी नून कानूनको विरोध गरेका थिए ? अहमदाबादबाट

प्रशिक्षक : Purushottam Oli

- गुजरातको डाँडीसम्मको २४ दिनमा ४०० किलोमिटर पदयात्रा सम्पन्न गरी
- अंग्रेजहरुले भारतमा प्रजातन्त्रको लागि लड्नेलाई निषेध गर्ने उद्देश्यले रोलट एक्ट कहिले ल्याएका थिए ?⇨सन् १९१९ को मार्चमा
- अंग्रेज विरुद्धको भारतीय स्वतन्त्रता संग्रामको सिलसिलामा जालियावाग हत्याकाण्ड कहिले भएको थियो ? ✓ जालियाबाग हत्याकाण्ड कहाँ भएको थियो र कति जनाले ज्यान गुमाएका थिए ? अमृतसरको ⇨सन् १९१९ अप्रिल १३
- जालियावाला बगैचामा भेला भएका जनसमुदायमाथि अन्धाधुन्ध गोली चलाउदा ४०० जनाको ज्यान
- गएको जालियावाग हत्याकाण्डलाई नेपालको कुन पर्वसँग तुलना गर्ने गरिन्छ ? कोत पर्वसँग ✓
- जालियाबाग हत्याकाण्डको विरोधमा सर उपाधि त्याग्ने भारतीय विद्धान को थिए ? रविन्द्रनाथ टैगोर
- बेलायतको संसदले भारतको स्वतन्त्रताको विधेयक कहिले पारित गरेको थियो? जुलाई १, १९४७ मा
- भारतीय स्वतन्त्रता संग्राममा उदारवादी सोच राख्ने भारतीय विद्धानहरु को को विए ? दादाभाइ नौरोजी, फिरोज शाह मेहता, उमेशचन्द्र बेनर्जी
- ✓ भारतीय स्वतन्त्रता संग्राममा हार्डलाइनर ग्रुपका नेताहरु को को थिए ? बालगंगाधर तिलक, लाला लाजपत र विपिनचन्द्र पाल ✓ स्वराज हाम्रो जन्मसिद्ध अधिकार हो र त्यसलाई प्राप्त गर्नु नै कांग्रेसको लक्ष्य हो भन्ने भारतीय स्वतन्त्रता
- संग्रामका नेता को थिए ? बालगंगाधर तिलक
- म मेरो घरको साँचो आफ्नै घरमा राख्न चाहन्छु केवल परदेशीलाई मात्र घरबाट निकाल्न चाहन्न भन्ने
- भनाई कसको रहेको थियो? बालगंगाधर तिलक
- पाकिस्तान कहिले अंग्रेजबाट स्वतन्त्र भएको थियो ? अगस्त १४, १९४७ मा
- भारतीय स्वतन्त्रता संग्राम कहिले सफल भएको थियो? अगष्ट १५, १९४७
- भारतमा संविधान कहिले जारी भएको थियो? २६ जनवरी, १९५० मा
- भारतको पहिलो राष्ट्रपति को हुन् ? → राजेन्द्रप्रसाद यिनी नेपाल आउने पहिलो राष्ट्रपति)
- स्वतन्त्र भारतको पहिलो प्रधानमन्त्री को हुन्? पण्डित जवहारलाल नेहरु यिनी नेपाल आउने पहिलो
- प्रधानमन्त्री)
- स्वतन्त्र भारतका प्रथम गभर्नर को हुन् ? लर्ड माउन्टवेन
- पूर्वी पाकिस्तातबाट बंगलादेश कहिले विभाजित भएको हो ? सन् १९७१ डिसेम्बर १६ मा
- बंगलादेशका राष्टपति को हुन् ? बंगबन्धु मुजिबुर
- भारतका अन्तिम राजा को थिए ? पृथ्वीराज चौहान
- भारतमा अंग्रेजले उपनिवेश बनाउनु भन्दा अगाडी भारत कसको उपनिवेश रहेको थियो ? → पोर्चुगल
- भारत पत्ता लगाउने को थिए ? लगाएका) पोर्चुगलका नाविक भास्कोडिगामा यिनले सन् १४९८ मा भारत पत्ता

संकलक : Purushottam Oli

- भारतमा व्यापार गर्ने उद्देश्यले अंग्रेजले स्थापना गरेको व्यापारिक कम्पनीको नाम के थियो ? सन् १५९९ मा स्थापित कम्पनीको नाम The Governor and Company of Merchants of London Trading into The East Indies
- सन् १६०८ मा अंग्रेजहरुले भारतको कुन स्थानमा पानी जहाज ल्याएका थिए ? गुजरातको सुरतमा (भारत ल्याइएको पहिलो पानी जहाज)

यो नोट सबै परिक्षाको GK लाई हुनेगरी निर्माण गरिएको छ । आफ्नो Syllabus मा पर्ने मात्र पढ्नुहोला

जरुरी सूचनाः

यो नोट मेरो अनुमति बिना किन बेच गरेको पाइएमा कानून बमोजिम कडा कारबाही हुनेछ ।

परिक्षामा सफल हुन हेर्ने पर्ने Youtube Chanal : Purushottam Oli हो । हेर्नुहोला।

प्रशिक्षक : Purushottam Oli